

5. Графика в MATLAB

MATLAB разполага с голям брой разнообразни средства за графично представяне и визуализация на данни и на получените от работата на програмите резултати, в това число двумерна, тримерна графика и анимация. В тази тема са представени някои основни и най-често използвани графични команди и функции, както и подходи за графично представяне на данни.

Пълен списък на всички графични команди и функции се извежда с командата **help**:

```
>> help graph2d % за двумерна графика
```

```
>> help graph3d % за тримерна графика
```

```
>> help specgraph % за специална графика
```

5.1. Обикновена двумерна графика

Функциите и командите, които се използват за цялостното оформяне на една двумерна графика се разделят на три групи:

- Функции за начертване на самата графика: **plot**, **loglog**, **semilogx**, **semilogy**, **plotyy**, **polar**;
- Команди за управление на осите: **axis**, **grid**, **box**, **hold**, **subplot**;
- Функции за нанасяне на надписи върху графиките: **xlabel**, **ylabel**, **title**, **legend**, **text**, **gtext**, **textlabel**.

5.1.1. Функции за начертване на графики

Най-често използваната функция за начертване на графики в MATLAB е **plot**. Тя е разгледана и най-подробно. Функцията **plot**, както и повечето функции в MATLAB, може да се използва с различен брой аргументи:

plot(y) – начертава графиката на функция, чиито стойности са записани във вектора **y**. Като абсциси се използват индексите на отделните елементи на вектора.

plot(Y) – начертава едновременно графиките на няколко функции, представени чрез отделните стълбове на матрицата **Y**. За абсциси се използват първите индекси на елементите.

plot(x, y) – начертава графиката на функцията $y = f(x)$. Тук **x** е вектор с абсцисите, а **y** – вектор с ординатите.

plot(x, Y) – начертава едновременно графиките на няколко функции на един и същи аргумент: $y_1 = f_1(x)$, $y_2 = f_2(x)$, Стойностите на функциите са записани в отделните стълбове на матрицата **Y**;

plot(x, y1, x, y2, x, y3, ...) – аналогична на **plot(x, Y)**, но функциите са представени с двойки вектори: **x** – на абсцисите, **y1**, **y2**, **y3**, ... – на ординатите;

plot(x, f1(x), x, f2(x), ...) – аналогична на предишната, но стойностите на отделните функции за всички абсциси от вектора **x** се пресмятат директно в командата **plot**;

plot(x, y1, 'str1', x, y2, 'str2', ...) – тук аргументите се въвеждат по тройки. Третият аргумент от всяка тройка е низ, който се състои от един до три управляващи символа. С помощта на тези символи може да се променят подразбиращите се стойности за цвят и стил на линията и вида на маркера. Всички възможни стойности на управляващите символи могат да се видят като се подаде командата **help plot**.

Стойностите за управляващите символи са:

Цвят на линия

r – red – червен;
g – green – зелен;
b – blue – син;
y – yellow – жълт;
m – magenta – малинов;
c – cyan – синьо-зелен;
k – black – черен;
w – white – бял.

Стил на линия

– непрекъснатата линия
: точкова линия
- . пунктирна линия
-- прекъсвана линия (тирета)

Вид на маркера

o – кръгче;
x – кръстче;
+ – символ "+";
* – звездичка;
s – квадратче;
d – ромбче;
v – триъгълниче с върха надолу;
^ – триъгълниче с върха нагоре;
> – триъгълниче с върха надясно;
< – триъгълниче с върха наляво.

plot(x, y1, 'str1', 'param', value_of_par, ...) – двойките или тройките аргументи могат да бъдат следвани от двойки опции (*parameter/values pairs*), които задават допълнителни свойства на линиите и маркерите:

'**LineWidth**', *n* – дебелина на линията в pt;
'**MarkerEdgeColor**', '*symbol*' – цвят на маркера (ако е отворен) или цвят на рамката на маркера (ако е затворена фигура); низът '*symbol*' е един от описаните символи за задаване на цвят;
'**MarkerFaceColor**', '*symbol*' – цвят за запълване на маркера (ако е затворена фигура);
'**MarkerSize**', *n* – размер на маркера в pt.

Важно е да се знае:

- Ако се чертаят едновременно няколко графики, без да е указан явно цветът на линиите, системата автоматично избира различен цвят за всяка графика.

- В аргумента '*str*' управляващите символи от трите категории могат да се указват в произволен ред.
- Низът '*str*' може да съдържа 1, 2 или 3 управляващи символа, но не повече от един от дадена категория.
- Ако в аргумента '*str*' няма символ за стил на линия, тя не се чертае. Означават се само точките с помощта на указания маркер.

Функциите **loglog**, **semilogx** и **semilogy** работят аналогично на функцията **plot**. Те могат да имат същите аргументи, като съществената разлика е следната:

loglog – използва логаритмичен мащаб по двете оси *x* и *y*;

semilogx – използва логаритмичен мащаб по оста *x*;

semilogy – използва логаритмичен мащаб по оста *y*.

Функцията **polar**, както показва името \square , начертава графиката на функцията $r = r(\varphi)$ в полярни координати.

polar(*phi*, *r*, '*str*'),

където:

phi - вектор със стойностите на полярния ъгъл в радиани;

r – вектор със стойностите на радиуса;

'*str*' – низ, който задава стила на линията

5.1.2. Команди за управление на осите

Команда **axis** – управлява мащабирането и изгледа на координатните оси на текущата графика:

axis([*xmin xmax ymin ymax*]) – задава интервалите на изменение на променливите по координатните оси;

axis auto – връщане към стойности, избрани автоматично от системата;

axis equal – задава еднакъв мащаб по двете оси, така че графиката да не е деформирана;

axis square – прави координатната рамка (*axis box*) квадратна;

axis tight – скалите по двете оси съответстват на диапазона на изменение на данните;

axis normal – премахва всякакви ограничения по мащабирането;

axis ij – поставя координатното начало в горния ляв ъгъл; оста *y* е насочена надолу;

axis xy – възстановява нормалната ориентация на координатната система – началото е в долния ляв ъгъл, а оста *y* е насочена нагоре.

grid on - добавя мрежа към текущата графика;

grid off – премахва мрежата от текущата графика;

box on - добавя "кутия" към текущите оси,

box off - премахва "кутията" от текущите оси;

hold on - няколко графики, създавани от последователно изпълнени графични команди се изобразят в един и същи прозорец при запазване на всички свойства на осите. От този режим се излиза с командата **hold off**.

subplot - разделя един прозорец на по-малки прозорци, в които да се изобразят различни графики. Самата команда **subplot** не чертае графиките, а подготвя прозореца, в който ще попадне графиката, начертана от функцията, следваща непосредствено след командата **subplot**.

subplot(*m*, *n*, *k*) - разделя основния прозорец на по-малки прозорци (панели), които можем да си представим като матрица с размери *m* × *n*. Третият аргумент *k* указва номера на прозореца, в който ще бъде изобразена графиката, начертана от функцията **plot** или друга графична функция, следваща непосредствено след командата **subplot**(*m*, *n*, *k*). Номерацията на прозорчетата е по редове отляво надясно и отгоре надолу. На схемата е показано разделянето на основния прозорец, след подадена команда **subplot**(3, 3, *k*), където *k* може да има стойност от 1 до 9.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Няколко от панелите могат да се обединят в един, като за трети аргумент на функцията **subplot** се подаде вектор с номерата на обединяваните панели, например

```
>>subplot(3,3,[3 6 9]).
```

Някои от панелите могат да се използват само за въвеждане на пояснителен текст, след като в тях се премахнат осите с командата **axis**('off').

5.1.3. Функции за нанасяне на надписи върху графиките

xlabel('string') – нанасяне на надпис по оста *x*.

ylabel('string') – нанасяне на надпис по оста *y*.

title('string') – нанасяне на заглавие в горната част на графиката.

legend('str1', 'str2', ...) – изобразява легенда в горната дясна част на графичния прозорец. Използва се, когато прозорецът съдържа няколко графики. За всяка графика в легендата е начертана права линия с цвета и стила на линията на графиката, а след нея следва съответният пояснителен текст, взет от поредния аргумент на функцията **legend**. Последователността на аргументите-низове трябва да отговаря на реда на построяване на съответните графики. Очевидно е, че броят на низовете трябва да е равен на броя на графиките.

legend(*str1*, *str2*, ..., 'Location', *LOC*) – задава се явно положението на легендата. Някои от възможните стойности на аргумента *LOC* са:

'North' – в горната част на рамката;

'South' – в долната част на рамката;

'East' – в дясната част на рамката;

'West' – в лявата част на рамката;

'Best' – подбира се най-доброто място, така че да има възможно най-малко застъпване с графиката.

'NorthOutside', 'SouthOutside', 'EastOutside', 'WestOutside' и

'BestOutside' – поставят легендата извън рамката (кутията).

Пълна информация за възможните аргументи дава командата **help legend**.

Програмно нанасяне на текст на произволно зададено от нас място в текущия графичен (или текстов) прозорец може да се извърши с помощта на командите **gtext** и **text**:

Командата **gtext** дава възможност визуално да се избере най-подходящото място за начало на надписа.

gtext('string') – след като бъде въведена тази команда, позиционирайте курсора на мишката върху графичната област. Той ще се превърне в две пресичащи се линии – хоризонтална и вертикална. Изберете с този "кръст" желаното място и щракнете с левия бутон. На мястото веднага се появява текстът, зададен с аргумента 'string'.

gtext(Cell_array_of_strings) – работи като горната команда, но вмъква няколко реда, всеки от които е записан като низ в отделна клетка на въведения масив от клетки.

gtext(..., 'PropertyName', PropertyValue, ...) – позволява да се задават стойности на някои свойства, например име и размер на шрифта и др.

За командата **text**, е необходимо предварително да се зададат (в самата команда) координатите на мястото, където да се въведе текстът. Тя обаче е по-универсална и е за предпочитане, когато трябва да се въвежда по-голям по обем текст в отделен подпрозорец, зададен с командата **subplot**. Общата форма на командата има следния вид:

```
text(x, y, 'string', 'FontName', '<Име на шрифта>', ...  
'FontSize', <Размер на шрифта в pt>)
```

В този формат x , y са декартовите координати на началната позиция, от която ще се нанесе текстът $string$ с указаното име и размер на шрифта. Тези координати могат да бъдат два типа:

- абсолютни – единици за измерване: inches, centimeters, points, pixels. Отчитат се от долния ляв ъгъл на координатните оси;
- нормализирани – отчитат се от горния ляв ъгъл на графичното поле и приемат стойности в диапазона от 0 до 1; това означава, че левият горен ъгъл на графичното поле има координати (0, 0), а десният долен – (1, 1).

По подразбиране се използват абсолютни координати в мащаба на начертаваната графика.

Пример 1: Да се начертаят графики на функцията

$$y = e^{-ax} \cos x$$

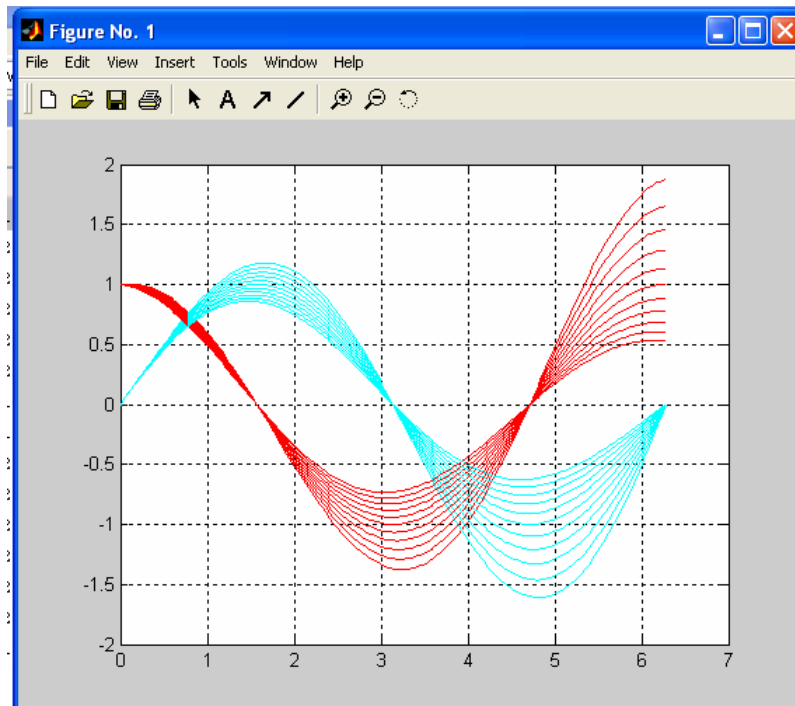
$$y_1 = e^{-ax} \sin x$$

за различни стойности на параметъра a .

Програма:

```
x = 0 : pi/100 : 2*pi;  
for a = -0.1 : 0.02 : 0.1  
    y = exp(-a*x).*cos(x);  
    y1=exp(-a*x).*sin(x); % реализира се с поелементно умножение на  
    вектори  
    plot(x, y, 'r-', x, y1, ('c-'))  
    hold on % всички графики в един прозорец  
    grid on % начертаване на мрежа  
end
```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.5.1.

Фиг.51. Графики на функцията $y = e^{-ax} \cos x$ и $y_I = e^{-ax} \sin x$

Пример 2:

Да се начертае графика на функцията $y=f(x)$, която е зададена по следния начин

$$y = \begin{cases} 0, & \text{за } |x| > R \\ \sqrt{R^2 - x^2} & \end{cases}$$

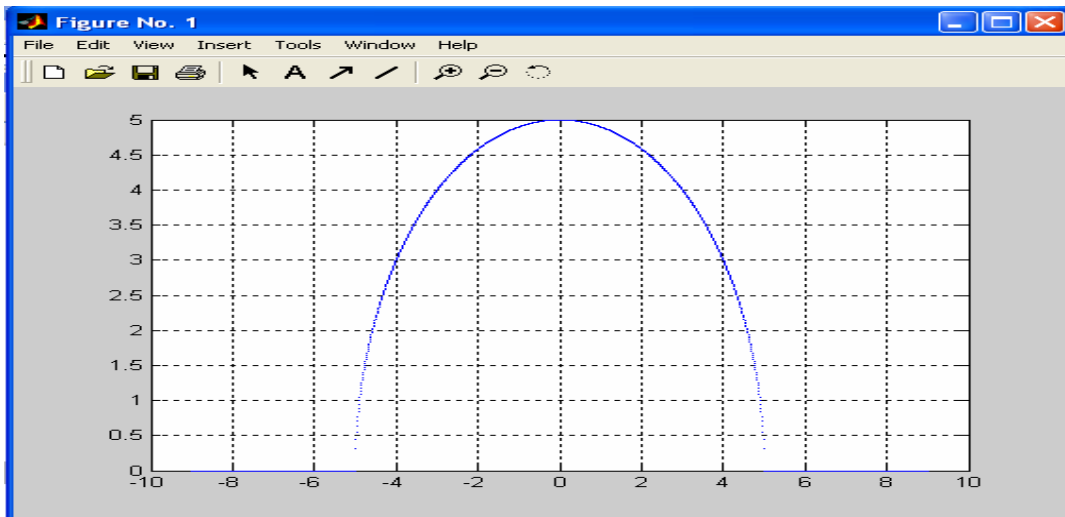
Програма:

```

r=input('въведи радиус r ');
for x=-9:0.01:9,
    if abs(x)>r,
        y=0;
    else
        y=sqrt(r^2-x^2);
    end
    plot(x,y,'b--')
    hold on % всички графики в един прозорец
    grid on % начертаване на мрежа
end

```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.5.2.

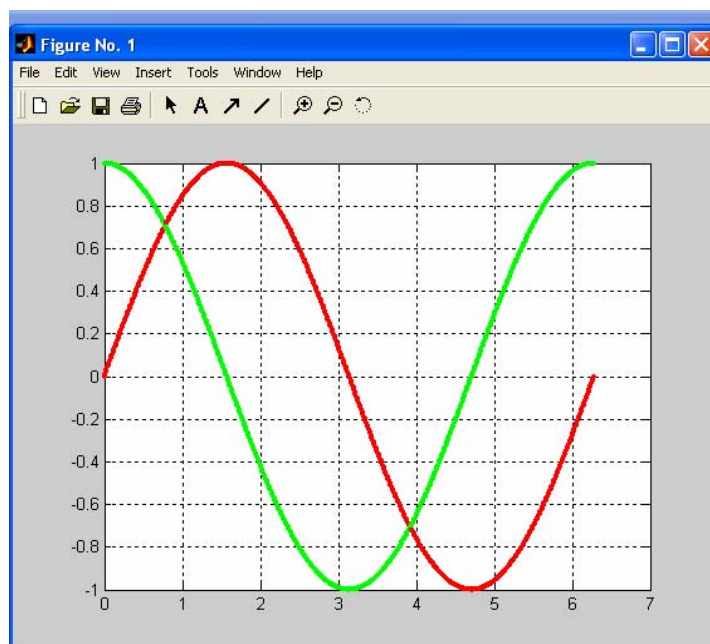
Фиг.5.2. графика на функцията от пример 2

Пример 3: Графики на функциите $\sin(x)$ и $\cos(x)$ за интервал за от 0 до 180° .

Програма:

```
x = 0 : pi/300 : 2*pi;
y = sin(x);
y1=cos(x);
plot(x, y, 'r.-', x, y1, 'g.:')
grid on % начертаване на мрежа
```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.5.3.

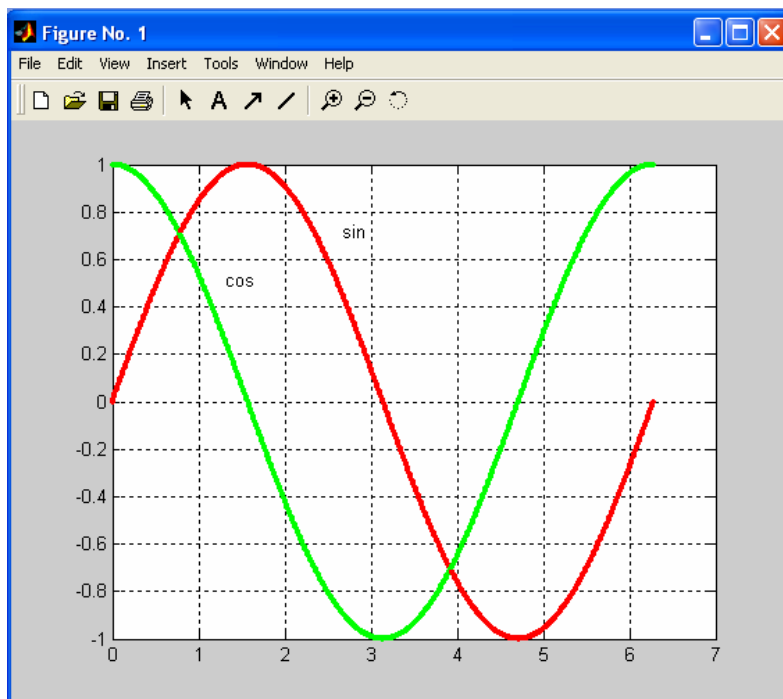
Фиг.5.3 Графики на функциите $\sin(x)$ и $\cos(x)$

Пример 4: Графики на функциите $\sin(x)$ и $\cos(x)$ за интервал за от 0 до 180° с надписи

Програма:

```
x = 0 : pi/300 : 2*pi;  
y = sin(x);  
y1=cos(x);  
plot(x, y, 'r.-', x, y1, 'g.:')  
grid on % начертаване на мрежа  
gtext('sin')  
gtext('cos')
```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.4.

Фиг.5.4. Графики на функциите $\sin(x)$ и $\cos(x)$ с надписи

5.2. Обикновена тримерна графика

За създаване на тримерна графика се използват и прилагат почти всички функции за управление на осите и за нанасяне на надписи, които се използват при създаване на двумерна графика.

Функцията **plot3** е аналог на **plot**. С нея се начертават пространствени криви.

plot3(x, y, z) – начертава графиката на пространствена крива, зададена в параметричен вид.

MATLAB разполага с функциите за изобразяване на повърхнини, които се описват с функцията $z = f(x, y)$. Функцията може да се зададе в аналитичен или табличен вид.

mesh – изобразяване с помощта на мрежа;

surf – изобразяване чрез непрекъснатата повърхнина;

surf1 – с допълнително осветяване (l от light – светлина).

Построяването на графиката е в следната последователност:

1) Пресмятат се матриците X и Y на координатите x и y на възлите на мрежата с помощта на функцията `meshgrid`:

```
[X, Y] = meshgrid(x, y)
```

Тук x и y са вектори с абсцисите и ординатите.

2) Пресмята се матрицата Z със стойностите на функцията във всички възли:

```
Z = F(X, Y)
```

В дясната част на това равенство трябва да е въведена конкретната функция с използване на поелементните оператори `.*`, `./`, `.^`!

3) Извиква се една от трите функции `mesh`, `surf` или `surfl` за построяване на графиката:

```
mesh(X, Y, Z); surf(X, Y, Z); surfl(X, Y, Z)
```

4) Извикват се някои от допълнителните функции за оформяне на графиката:

colorbar – извежда се цвятова лента;

colormap('colmap') – цвятова карта, която определя оцветяването на изображението;

Някои от възможните стойности на опцията `'colmap'` са `'gray'`, `'copper'`, `'pink'`, `'spring'`, `'summer'`. Пълният списък на цвятовите карти се получава с командата `>> help graph3d`.

shading interp

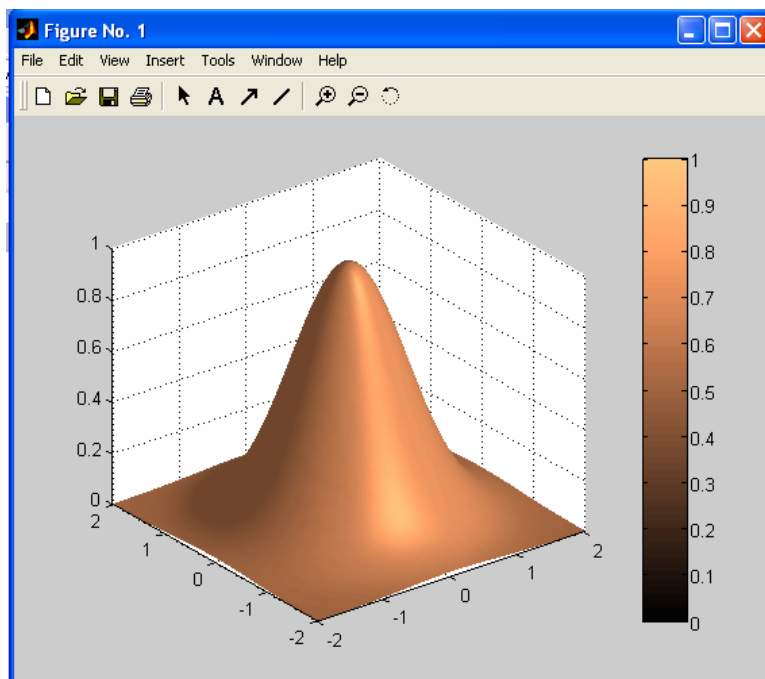
– плавен преход на сенките (командата се въвежда без аргументи).

Пример: Изобразяване на функцията $z = e(-x^2 - y^2)$

Програма:

```
[X, Y] = meshgrid(-2:0.05:2, -2:0.05:2);  
Z = exp(-X.^2 - Y.^2);  
surfl(X,Y,Z), shading interp  
colormap('copper'), colorbar
```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.5.5.

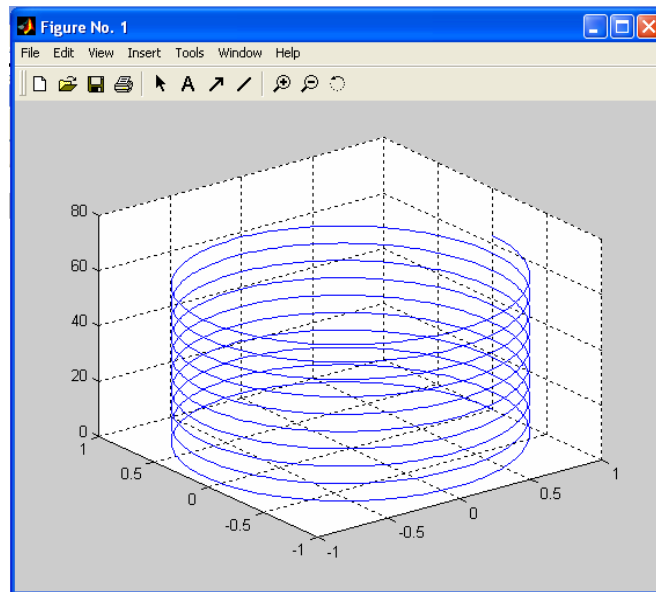
Фиг.5.5 Графика на функцията $z = e(-x^2 - y^2)$

Пример 2: Построяване на пространствена крива

Програма:

```
t = 0 : pi/100 : 20*pi;  
x = cos(t); y = sin(t);  
plot3(x, y, t);  
grid on;
```

Резултатът от работата на програмата е представен на Фиг.5.6.

Фиг.5.6. Графика на пространствена крива